

RMK metsauuenduse täiendamise plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteedi kontrollimise juhend

1. Üldsätted

- 1.1. Metsauuenduse täiendamise plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteedi kontrollimine on osa RMK sisekontrollisüsteemist, mille eesmärk on hinnata planeeritud metsauuenduse täiendamise ning nende plaanidega seotud metsakahjustuste kirjeldamise vastavust „RMK metsauuenduse rajamise juhendile“ ja olukorrale looduses.
- 1.2. Kontrollimisel hinnatakse metsauuenduse täiendamise plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteeti vastavalt juhendi lisas toodud kvaliteedikriteeriumitele ja hindamisskaalale.
- 1.3. Kontrolltegevus viiakse läbi sama aasta metsauuenduse täiendamise plaanidega eraldistel. Kontrolltegevusega alustatakse pärast 1. märtsi.
- 1.4. Kontrolltegevusi teostab metsakasvatustalituse analüütik, metsakasvatusjuht või metsakasvatustalituse juhataja käskkirjaga määratud isik.

2. Lühendid

Juhendis kasutatakse lühendeid järgmises tähenduses:

- 2.1. MUR – metsauuenduse rajamine;
- 2.2. MUT – metsauuenduse täiendamine;
- 2.3. LU – looduslikule uuenemisele jätmine;
- 2.4. MKT – metsakasvataja töölaud;
- 2.5. MUK – metsa uuendamise kohustus.

3. Metsauuenduse täiendamise plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteedi kontrollimise maht

- 3.1. Kontrollida tuleb iga metsakasvataja kohta vähemalt 8 eraldist.
- 3.2. Kontrollitavate eraldiste valim peab võimalusel sisaldama erineva eesmärgipuuliigi ja erineva maapinna ettevalmistamise võttega eraldisi, millest 6 on võimalusel okaspuu eesmärgiga. Võimalusel peab valimis olema 5 eraldist, mille MUR pole teostatud rohkem kui 2 aastat enne kontrollperioodi.
- 3.3. Kontrollitavad eraldised leitakse kontrolltegevuse läbiviija poolt juhusliku valiku alusel.
- 3.4. Kontrollitavate eraldiste valimit suurendatakse juhul, kui kontrolli käigus tuvastatakse metsakasvataja kohta vähemalt 1 eraldis, mille kvaliteedihinne on 50% või madalam või vähemalt 3 mittevastavust ühe ja sama kvaliteedikriteeriumi osas.
- 3.5. Lisavalimi suuruseks on vähemalt 5 eraldist metsakasvataja kohta. Valimi koostab metsakasvatustalituse analüütik ja täiendava kontrolltegevuse viib läbi metsakasvatusjuht.
- 3.6. Täiendava kontrolli tulemus ei mõjuta metsakasvataja keskmist kvaliteedihinnet, vaid eesmärk on vähendada süsteemselt esinevaid kvaliteedivigu.

4. Metsauuenduse täiendamise plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteedi hindamise kontrolltegevused

- 4.1. Kontrollimisel kasutatakse proovitükki suurusega 100 m² või 50 m², ringproovitükki raadiusega 5,64 m või 3,99 m.

- 4.2. Kontrollimisel tuleb teha esimese hektari kohta vähemalt 3 proovitükki ja iga järgneva hektari kohta vähemalt 1 proovitükk.
- 4.3. Proovitükid tuleb paigutada selliselt, et kogu ala oleks piisavalt iseloomustatud ja kõik iseärasused kajastatud.
- 4.4. Kontrollvalimi koostamisel võetakse aluseks MKT aruandes „Metsakahjustused“ olevad eraldised.
- 4.5. MUT otsuste hindamisel võetakse aluseks kontrollvalimi koostamise kuupäeva seisuga sisestatud andmed MKT-s.

5. Kontrolltegevuse kajastamine

- 5.1. Kontrolltegevuse kohta koostatakse „MUT kontrollakt“, mille vorm asub DHS-i „[Dokumentide vormide ja aluspõhjade](#)“ sarjas või kasutatakse mobiilirakenduse „Kvaliteedihindamine“ elektroonilist sisestusvormi.
- 5.2. Kontrollaktid salvestatakse DHS-i sarja 3-2.11 „Metsamajandustööde kontrollaktid“ või MKT jaotuse „Kvaliteedihindamine“ all.
- 5.3. Kontrolltegevuse tulemustest teavitatakse vastutavat metsakasvatajat, piirkonna metsakasvatusjuhti ja metsakasvatustalituse analüütikut juhul, kui kontrolltegevust ei viinud läbi analüütik.
- 5.4. Teavitamiseks loetakse DHS-i viite saatmist e-kirjaga või „Kvaliteedihindamine“ teavitust MKT-s.
- 5.5. Kontrolltegevuse tulemuste kohta koostavad metsakasvatustalituse analüütikud koondaruande.
- 5.6. Koondaruanne salvestatakse DHS-i sarja 3-2.12 „Metsamajandustööde kontrolli-aruanded“.
- 5.7. Koondaruande DHS-i viide saadetakse e-kirjaga metsakasvatustalituse juhatajale, metsakasvatusjuhtidele, metsamajanduse peaspetsialistile, metsakasvatajatele, siseaudiitorile, kvaliteedispetsialistile ja metsamajanduse valdkonna juhatuse liikmele.

Lisa

“RMK metsauuenduse täiendamise plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteedi kontrollimise juhendi” juurde

RMK metsauuenduse täiendamise plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kontrollimise kvaliteedikriteeriumid ja hindamisskaala

1. Kvaliteedikriteeriumid ja hindepotsendid

Tabel 1. MUT plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteedi kontrollimise kriteeriumid ja hindepotsendid.

Kvaliteedikriteerium	Hinnang	Hindepotsent
MUT otsus	õige	100
	liigne	50
Kahjustuse kirjeldus	õige	100
	ei vasta	75
MUT planeering	õige	100
	ei sobi	50

Eraldise koguskoori arvestamisel lähtutakse kriteeriumite madalaimast hindepotsendist. Valimi koguskooride aritmeetiline keskmine näitab metsakasvataja MUT plaanide ja metsakahjustuste kirjeldamise kvaliteeti.

2. Hindamisskaala

- 2.1. „Hea“, kui kvaliteedikriteeriumite hindepotsentide tulemus on vähemalt 90%.
- 2.2. „Rahuldav“, kui kvaliteedikriteeriumite hindepotsentide tulemus on vähemalt 75%, aga alla 90%.
- 2.3. „Nigel“, kui kvaliteedikriteeriumite hindepotsentide tulemus on alla 75%.

3. Kvaliteedikriteeriumite definitsioonid

3.1. MUT otsus

Hinnatakse, kas eraldisel on MUT teostamine vajalik. MUT loetakse põhjendatuks, kui loendatud puude arv hektaril on alla järgmiste piirmäärade:

3.1.1. MUR võte istutus või külv:

- 3.1.1.1. EPL mänd, MA<2000 tk/ha
- 3.1.1.2. EPL kuusk, KU<1400 tk/ha
- 3.1.1.3. EPL kask, KS<1500 tk/ha
- 3.1.1.4. EPL sanglepp, LM<1500 tk/ha

3.1.2. MUR võte LUK-IS (masinistutus ja MP mätas):

- 3.1.2.1. EPL mänd, MA<1800 tk/ha
- 3.1.2.2. EPL kuusk, KU<1400 tk/ha
- 3.1.2.3. EPL kask, KS<1200 tk/ha
- 3.1.2.4. EPL sanglepp, LM<1200 tk/ha

3.1.3. LU korral loetakse iga puuliigi puud ja arvutatakse iga puuliigi kohta puude arvu suhe uuenenuks arvestamisel nõutavasse minimaalsesse puude arvu. Kui nende suhete summa on väiksem kui 1, loetakse MUT põhjendatuks. Kasutatakse järgmist valemit:

$$\sum \frac{N_{pl}}{N_{pl,min}} < 1$$

Hindeprotsenti alandatakse 50%-ni, kui puude arv ületab piirmäära, kuid on tehtud MUT otsus, välja arvatud juhul, kui MUT põhjenduseks on märgitud eraldise ühe osa täiendamise vajadus (laoplat, kokkuveoteed). MUT ei loeta põhjendatuks ka juhul, kui loendatud puude arv jääb alla piirmäära, kuid eraldi vastab UA tingimustele ning MUK lõpp on saabunud või saabub kontrolliga samal aastal.

Koguskoori mõjutab määral, mis annab minimaalselt 50%, hindamisskaalal „Nigel“.

3.1.4. Õige – 100%

3.1.5. Liigne – 50%

3.2. Kahjustuste kirjeldus

Hinnatakse, kas metsakasvataja määratud kahjustus on vastavuses olukorraga looduses. MUT otsuse sisestamisel tuleb alati määrata peamine kahjustaja, mis tingib MUT vajaduse ja mille osakaal ka mitme kahjustaja koosmõjul on suurim. Kui on võimalik määrata vähemalt üks kahjustaja või kui peab valima mitme erineva kahjustaja vahel, siis tuleb seda eelistada kahjustusele „Muu“, vaatamata tuvastatud kahjustuse ulatusele. Hindeprotsenti alandatakse 75%-ni, kui määratud kahjustus ei vasta tegelikule kahjustusele. Kui peamist kahjustust ei ole siiski võimalik määrata (taimed on kadunud, looduslikku uuendust pole piisavalt tekkinud ja vajab juurde istutamist), loetakse sobivaks kahjustus „Muu“.

Koguskoori mõjutab määral, mis annab minimaalselt 75%, hindamisskaalal „Rahuldav“.

3.2.1. Õige – 100%

3.2.2. Ei vasta – 75%

3.3. MUT planeering

Hinnatakse, kas kasvukoha tingimused on sobivad planeeritud MUT puuliigi kasvatamiseks. Hindeprotsenti alandatakse 50%-ni, kui planeeritud puuliik ei sobi antud kasvukohta või kui eraldi pole puuliigile vajalikke kasvutingimusi ja piisavalt sobilikke istutuskohi ning pole sisestatud täiendavat tööplaani, millega tingimusi parandada (MP ja võsa raiumine).

Koguskoori mõjutab määral, mis annab minimaalselt 50%, hindamisskaalal „Nigel“.

3.3.1. Sobib – 100%

3.3.2. Ei sobi – 50%